

čís. 122 sb. z. a n. oprávněna stanoviti užívání jazyka československého jako řeči služební, že na tom nebylo nic změněno zákonem o sestátnění Ústecko-Teplické dráhy ze dne 30. června 1922, čís. 234 sb. z. a n., že se výnos ministerstva železnic ze dne 24. února 1923, čís. 1742/1-4 o průkazu jazykové způsobilosti železničních zaměstnanců vztahuje i na žalobce, který musil prokázati znalost služební řeči, chtěl-li dále konati službu u sestátněné dráhy a dosíci postupu do vyšší platové stupnice, že se jeho kvalifikování stalo řádně podle zmíněného výnosu, a že, byv uznán nezpůsobilým k železniční službě, byl právem vyloučen z postupu ke dni 1. července 1925. K výstižným důvodům napadeného rozsudku, jež nebyly dovolatelovými vývody nijak vyvráceny, netřeba nic dodávati a stačí na ně odkázati.

Čís. 10312.

Služební poměry státních (železničních) zaměstnanců.

Stát byl oprávněn na základě zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 287 sb. z. a n., srážeti zaměstnanci býv. Ústecko-Teplické dráhy ze zaopatřovacích požitků důchodovou daň přes to, že v pensijním dekretu zaměstnance bylo řečeno, že v příčině daně z příjmu bude použito dočasných dotyčných ustanovení také na jeho pensijní požitky. Šlo tu o jednostranný závazek, jehož trvání záviselo na vůli dráhy, jež mohla později jednostranně vydati nová příslušná ustanovení a zhostiti se tak svého dočasného závazku. Převzetím dráhy do státní správy nezměnila se právní povaha tohoto závazku jednostranně změnitelného a zrušitelného.

Předpis druhého odstavce § 5 zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 287 sb. z. a n., má na zřeteli všechny osoby, které požívají požitků z jakéhokoliv titulu ze státních prostředků, které podle tohoto zákona nebudou upraveny, poněvadž přesahují již nejvyšší výměru odpočívých neb zaopatřovacích požitků státních zaměstnanců nejvyšší hodnotní třídy.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1930, Rv I 2029/29.)

Žalobce, bývalý úředník Ústecko-Teplické dráhy, byl dán dekretem správní rady Ústecko-Teplické dráhy ze dne 24. srpna 1922 na odpočinek. Počínajíc 1. říjnem 1925 byly žalobci poukazovány zaopatřovací požitky po srážce důchodové daně. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu, by bylo uznáno právem, že žalovaný jest povinen zaplatiti žalobci v době od 1. října 1925 do 1. června 1928 učiněné neoprávněné srážky na dani důchodové, jakož i by bylo určeno, že žalobci jest platiti pensijní požitky na dále beze srážky důchodové daně. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Zákonem ze dne 30. června 1922, čís. 234 sb. z. a n. byla vláda zmocněna vykoupiti výsadní společnost Ústecko-Teplické dráhy s účinkem od 1. ledna 1923. Podle § 5 přecházejí na státní správu veškerá práva

a povinnosti společnosti založené služebními smlouvami, které byly s jejími zaměstnanci v podniku sjednány. Na pensijní fond státních drah, pokud se týče na státní správu železniční přecházejí zejména závazky k výplatě odpočivných a zaopatřovacích požitků všeho druhu, vyměřené podle normativních předpisů Ústecko-Teplické dráhy, při čemž se dosud nabyté nároky neruší. Podle zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 287 sb. z. a n. upraveny podle pensijních základů, vyplývajících z aktivních požitků služebních platných dne 1. ledna 1925, odpočivné požitky osob v zákoně blíže uvedených. Podle § 7 cit. zák. upraví se podle zásad tohoto zákona i odpočivné těch pensionovaných úředníků státních úřadů, jakož i pensistů drah sestátněných. Podle odst. (2) § 7 cit. zák. jest podmínkou této úpravy, že zmínění zaměstnanci náležejí ke kategoriím, jimž základní odpočivné požitky byly upraveny podle obdoby zákona čís. 99 z roku 1921, že činná služba jejich skončila před 1. lednem 1925, a pokud za činné služby nepodléhají pravidlům upravujícím jejich platy podle obdoby zákona čís. 541 z r. 1919 anebo zákona čís. 394 z r. 1922 a že jejich odpočivné požitky byly upraveny podle obdoby zákona čís. 99 z r. 1921. Jest otázkou, zda lze žalobce podřaditi pod tato ustanovení a zda se staly žalobci srážky právem čili nic. Převzav Ústecko-Teplickou dráhu, převzal stát podle § 5 zákona ze dne 30. června 1922, čís. 234 sb. z. a n. práva i povinnosti společnosti založené služebními smlouvami proti zaměstnancům a proti pensistům, pak závazky k výplatě odpočivných a zaopatřovacích požitků všeho druhu vyměřené podle normativních předpisů dráhy. Žalobci byly dekretem ze dne 24. srpna 1922 vyměřeny odpočivné požitky ve výši 82.676 Kč ročně. Ohledně státních poplatků a daně z příjmu vysloveno v dekretu, že »jeweilige diesbezügliche Bestimmungen« mají platiti i pro odpočivné žalobcovo. Jest pravda, že se v dekretu dále praví, co se týče daně z příjmu, že bude podle oběžníku částku daně dočasně připadající na služební příjem žalobcův 17.700 Kč dne 1. července 1903 i v tomto případě zapravovati společnost, že pensistům nebude dále v budoucnosti poskytnuta všeobecná výhoda ohledně daně z příjmu. Avšak ze slov, že platiti mají »die jeweiligen diesbezüglichen Bestimmungen« vyplývá, že nešlo o nabytá, nezměnitelná práva, ani proti Ústecko-Teplické dráze, tím méně proti nabyvateli dráhy, proti státu. Dráha sice platila za žalobce a i za jiné své úředníky sama daň z příjmu, to však nelze nazvati právem nabytým a nezměnitelným, ovšem dráha to již nezměnila a, byvši převzata státem, ani již změnit nemohla, ale změnit to mohl stát dráhu přejímající a stát také použil svého zákonného práva podle zákona čís. 287 z r. 1924 ohledně daně z příjmu. Že by se na žalobce nemohlo použiti § 7 zák. čís. 287 z r. 1924, jak miní žalobce, není správné, vždyť § ten upravuje odpočivné pensistů sestátněných drah, jimž bylo odpočivné upraveno podle obdoby zákona čís. 99 z r. 1921 a žalobci jako smluvnímu úředníku upraveno odpočivné podle tohoto zákona, jak vychází i z toho, že mu byl vyměřen příspěvek, třeba jen jednou, podle zákona čís. 99 z r. 1921, jak sám žalobce přiznává. Okolnost, že žalobce měl služné, které nebylo vyměřeno podle žádné

hodnostní třídy, nerozhoduje, rozhodné jest, že jsou tu podmínky zákona č. 287 z r. 1924. Okolnost, že dráha platila za žalobce daň z příjmu, že mu slíbila i v dekretu ji platiti a že snad i president Ústecko-Teplické dráhy při pensionování žalobce prohlásil jménem správní rady, že žalobce dostane pensijní požitky nezkrácené a čisté a že po sestátnění bude povinen starati se o to, by žalobce obdržel své požitky čisté a nezkrácené, nezakládá nezměnitelná nabytá práva, ani proti Ústecko-Teplické dráze, tím méně pak proti státu. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Obě strany udaly ve sporu souhlasně o pensionování jen to, že k němu došlo dnem 1. ledna 1923 za podmínek naznačených v písemném dekretu správní rady býv. výsadní společnosti Ústecko-Teplické dráhy ze dne 24. srpna 1922, č. 13.528, že se však žalobce sám kromě toho dovolává ústního ujednání, aniž jasně udal, z čeho dovozuje, že mezi ním a společností Ústecko-Teplické dráhy mělo míti platnost ujednání, že dráha bude za žalobce platiti důchodovou daň vždy, a nikoli současně podle přednesu žalobcova učiněné dohodnutí, že daň tu bude platiti sama jen do té doby, než by dráha ustanovení o tomto placení sama změnila. Vzhledem k této dvojakosti žalobcova hlediska jest se zabývati oběma naznačenými možnostmi. Předpokládá-li se prvý případ, že k pensionování žalobcově došlo jen za podmínek uvedených v cit. dekretu ze dne 24. srpna 1922, č. 13.528, měla o placení státních poplatků a daně z příjmu pro budoucnost platiti svéčasná ustanovení na to se vztahující. Z toho plyne, že placení pro budoucnost záviselo na tom, že ustanovení o tom vydaná nebudou změněna a že mohlo v budoucnosti kdykoliv přestat, kdyby ona ustanovení byla změněna, tedy aktem jednostranným osoby, která prozatím placení slibovala. Šlo o slib placení určitých veřejných dávek za žalobce, jehož závaznost závisela na dobré vůli povinné strany, která měla vyhrazeno, závazku toho se kdykoliv zhostiti jednostranným vydáním změňovacích předpisů toho se týkajících. Žalobce tento právní stav připouští, avšak jen pro tu dobu, než došlo k sestátnění dráhy, a tvrdí, že správní rada nechtěla podrobiti toto ustanovení a placení odpočivného předpisům o pensi státních zaměstnanců, jinými slovy, že zamýšlela vyhraditi právo změnou předpisů jednostranně se zhostiti placení oněch dávek jen výsadní společnosti Ústecko-Teplické dráhy, nikoli však jejímu právnímu nástupci, československému státu. Předpokládá-li se tento tvrzený úmysl správní rady, není tím pro žalobce nic získáno, neboť podle zák. ze dne 30. června 1922, č. 234 sb. z. a n. a vlád. nař. ze dne 7. prosince 1922, č. 354 sb. z. a n. dnem 1. ledna 1923 přešly na stát jen práva a povinnosti, jež měla výsadní společnost Ústecko-Teplické dráhy, zejména též závazky k výplatě odpočivných a zaopatřovacích požitků všeho druhu, vyměřených podle normativních předpisů Ústecko-Teplické dráhy, tedy nikoli závazky větší, než do doby převzetí měla jmenovaná dráha (§ 1407 obč. zák.). Z toho plyne, že převzetím dráhy změnila se jen osoba povinného, nikoliv však povaha závazku, takže závazek do té doby určitým způsobem jednostranně zrušitelný zůstal jím i nadále. Právní nárok žalobce nedoznal tudíž změny a nelze souhlasiti s názorem

odvolání, že by takto bylo zrušeno jeho nabyté právo, neboť do té doby neměl nabyté právo na neodvolatelné vyplacení odpočivného beze srážky veřejných dávek, a nemohlo proto právo to býti zrušeno, ano ho nebylo. Záleží tudíž na tom, zda po převzetí dráhy státem došlo zákonem ze dne 22. prosince 1924, čís. 287 sb. z. a n. ke změně ustanovení o placení důchodové daně státem, jakožto osobou povinnou k placení odpočivného žalobci též ohledně jeho osoby. V tom směru odvolatel dovozuje správně, že se výhody poskytnuté pensistům zákonem ze dne 22. prosince 1924, čís. 287 sb. z. a n. žalobce netýkaly, ježto účelem zákona toho bylo zlepšiti postavení úředníků v § 7 téhož zák. naznačených, nikoli je zhoršiti. Zákon ten stanovil podmínky, za nichž nadlepšovalo se odpočivné, do té doby zákonem ze dne 20. prosince 1922, čís. 394 sb. z. a n. upravené, které stanovilo maximální výslužné pro II. tř. rodnou, k níž podle výpočtu odpočivného ze dne 24. srpna 1922 by i žalobce náležel, nejvýše Kč 55.008 s jednotným drahotným přídavkem Kč 1.440, tudíž celkem 56.448 Kč ročně a i s připočtením onoho nadlepšení nedosahovalo výslužné to 82.676 Kč, kterými bylo žalobci vyměřeno výslužné již podle cit. výpočtu. Pro tento případ však obsahoval cit. zákon čís. 287/1924 v § 5 (2) zvláštní ustanovení, že poživatelé požitků z jakéhokoliv titulu ze státních prostředků příslušejících, které podle tohoto zák. čís. 287/1924 nebudou upraveny, poněvadž přesahují již nejvyšší výměru odpočivných neb zaopatřovacích požitků státních zaměstnanců nejvyšší hodnotní třídy, jsou povinni platiti ze svého daň z příjmu. Poněvadž podle § 11 téhož zák. čís. 287/1924 jest zkrácení dosavadních odpočivných požitků zavedením povinnosti k placení daně z příjmu přípustno, došlo tím k vydání ustanovení, předvídaného ve výměru ze dne 24. srpna 1922 a právem proto byla daň důchodová žalobci od 1. ledna 1925 srážena, an zákon tímto dnem nabyl účinnosti. Zbývá zabývati se ještě druhým případem z dodatečného přednesu žalobcova se podávajícím, že totiž při pensionování žalobce, k němuž došlo ve schůzi správní rady výsadní společnosti Ústecko-Teplické dráhy dne 9. srpna 1922, a podle něhož bylo placení daně z příjmu slíbeno jen potud, pokud to bude v souhlase s ustanoveními toho kterého času platnými a jednostranně změnitelnými, prohlásila správní rada svým předsedou žalobci, že se žalobcovy požitky budou vypláceti beze srážek, a že po sestátnění bude též stát povinen starati se o to, by žalobce obdržel své požitky čisté, beze srážky. Podle tohoto tvrzení učinila tedy správní rada při téže příležitosti, kdy byl žalobce pensionován, o budoucím hrazení důchodové daně žalobcovy dvojí prohlášení, obsahově se vzájemně vylučující jedno, dotvrzené protokolem ze dne 9. srpna 1922 a písemným vyřízením ze dne 24. srpna 1922, žalobci doručeným, že důchodová daň nebude žalobci srážena, dokud příslušná ustanovení o tom nebudou změněna a druhé, že daň ta nebude srážena vůbec nikdy, což se prý stalo ústně. Učinila tudíž podle žalobcova tvrzení správní rada projev, pokud jde o okolnost v tomto sporu rozhodnou, totiž o výhradu odvolatelnosti závazku k hrazení daně důchodové, obsahu nesrozumitelného, pročez pouhým projevem souhlasu žalobcova s prohlášením

správní rady nemohlo dojíti ke smlouvě, jakž patrno ze zásady § 869 obč. zák. Ostatně však ani žalobce netvrdil, že projevil takovýto souhlas, nýbrž jen uvedl, že presidentovo prohlášení vzal na vědomí (§ 861 obč. zák.). Posléze pak jest vzíti ohled i na to, že žalobcem tvrzené ústní prohlášení presidenta správní rady nebylo doloženo ani protokolem o jednání ani písemným vyřízením a že ve směru formálním žalobce tvrdil, že správní rada, pokud se týče její předseda byli povoláni k zastoupení Ústecko-Teplické dráhy, byli orgány, které jediné byly zmocněny převzítí závazky jménem dráhy a že ústní prohlášení předsedy správní rady na základě jejího zmocnění jest pro dráhu závazné, a o těchto tvrzeních nabídl důkaz svědky. Tato tvrzení nejsou však tvrzením skutkových okolností, o nichž jediné by bylo lze důkaz připustiti (§§ 266 a 277 c. ř. s.), nýbrž tvrzením právních úsudků, pro jichž opodstatnění žalobce nic skutkového nepřednesl, takže i v tomto směru chyběl podklad pro to, by bylo lze uznati závaznost pouhého ústního prohlášení předsedy správní rady dráhy, učiněného na základě tvrzeného neprotokolovaného usnesení správní rady.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud posuzoval věc také za předpokladu, že předseda správní rady Ústecko-Teplické dráhy učinil skutečně, jak žalobce tvrdil, k němu ve schůzi dne 9. srpna 1922 ústní prohlášení, že obdrží pensijní požitky vždy nezkráceně a že se tak stane i po převzetí dráhy státem, a vyslovil právní názor, že takový projev, vylučující ustanovení obsažené v žalobcově pensijním dekretu a v protokolu o zasedání správní rady ze dne 9. srpna 1922, byl by nesrozumitelný, takže z něho nemohla podle § 869 obč. zák. vzniknouti smlouva. Nejvyšší soud nesdílí sice názor, že by šlo o projev »nesrozumitelný«, ale se zřetelem k obsahu pensijního dekretu ze dne 24. srpna 1922 a v úvaze, že tento dekret byl vydán až po zasedání správní rady ze dne 9. srpna 1922, ve kterém prý bylo učiněno ono prohlášení předsedovo, a na základě usnesení správní rady v zasedání tom se stavšího, dospívá k právnímu úsudku, že žalobcem tvrzenému prohlášení předsedovu, že žalobce obdrží pensijní požitky vždy nezkráceně, dostalo se pak náležitého vysvětlení odstavcem pensijního dekretu, v němž se stanoví, že, co se týče státních poplatků a daně z příjmu, bude i na pensijní požitky žalobcovy použito dočasných dotyčných ustanovení. Žalobce byl ostatně s obsahem pensijního dekretu srozuměn, vždyť o něj opřel i svou žalobu, a nepodařilo se mu doličiti, že by při jinakém výkladu mohl obsah tvrzeného prohlášení předsedy správní rady a obsah pensijního dekretu vedle sebe obstáti. Z toho plyne, že výplata pensijních požitků žalobcových byla s konečnou platností upravena tak, jak jest uvedeno ve zmíněném dekretu.

Po stránce právní byla věc odvolacím soudem správně posouzena. Bylo již uvedeno, že výplata pensijních požitků žalobcových byla s ko-

nečnou platností upravena tak, jak se stanoví v jeho pensijním dekretu. Zbývá tedy zkoumati, zda byl žalovaný stát oprávněn na základě zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 287 sb. z. a n. srážeti žalobci od 1. ledna 1925 daň důchodovou přes to, že v žalobcově pensijním dekretu bylo řečeno, že v příčině daně z příjmu bude použito dotyčných ustanovení také na pensijní požitky žalobcovy. Odvolací soud vyložil tento odstavec pensijního dekretu v ten smysl, že šlo o slib placení určitých veřejných dávek za žalobce, tedy o jednostranný závazek, jehož trvání záviselo na vůli slibující dráhy, která mohla později jednostranně vydati nová příslušná ustanovení a zhostiti se tak svého dočasného závazku. Nejvyšší soud souhlasí s tímto výkladem ze správných důvodů napadeného rozsudku a schvaluje též názor odvolacího soudu, že se převzetím dráhy do státní správy nezměnila právní povaha závazku jednostranně změnitelného a zrušitelného. Dovolatel se proto marně snaží doličiti, že jde o jeho neodvolatelně nabyté právo ze závazku smluvního, a nepřípadně poukazuje na ustanovení § 1409 obč. zák., neboť podle toho, co bylo právě vyloženo, nemůže tu býti řeč o »dluhu náležejícím k podniku«. Dovolatel namítá posléze s hlediska dovolacího důvodu podle § 503 čís. 4 c. ř. s., že v souzeném případě bylo ustanovení druhého odstavce § 5 zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 287 sb. z. a n. dovolacím soudem neprávem použito, protože žalobce nebyl státním úředníkem ani státním pensistou, nýbrž byl smluvním úředníkem na základě zvláštní služební smlouvy, nezařaděným do žádné hodnostní třídy. Ale v tom nelze dovolateli dáti za pravdu, neboť ustanovení druhého odstavce § 5 zmíněného zákona má podle svého doslovu na zřeteli všechny osoby, které požívají požitků z jakéhokoli titulu ze státních prostředků náležejících, které podle tohoto zákona nebudou upraveny, poněvadž přesahují již nejvyšší výměru odpočivných nebo zaopatřovacích požitků státních zaměstnanců nejvyšší hodnostní třídy. V napadeném rozsudku bylo vyloženo, že u žalobce byly všechny tyto podmínky splněny, a dovolatel neuvedl nic, čím by to bylo vyvráceno.

Čís. 10313.

Zapравiv splátky nevlastníku směnky, nesprostil se vyrovnací dlužník závazku ze směnky. Byla-li pak směnka zažalována jejím vlastníkem proti dlužníku, bylo jeho povinností, by bez zbytečného odkladu po doručení žaloby zapravil dosud splatné vyrovnací splátky, chtěl-li se vyhnouti následkům nesplnění vyrovnání.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1930, Rv I 1532/30.)

Procesní soud první stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti, odvolací soud jej zrušil.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.